

**Анкета роману «Євгеній Онегін» - «енциклопедія російського життя»
(Белінський)**

«Роман з нещасним коханням, дуеллю, сном та двома листами».

- 1. Час написання** – 7 років 4 місяці 14 днів, 1823-1830 (близько 8 років)
- 2. Жанр** – соціально-психологічний **роман у віршах**, поєднання ліричного та епічного начал.
- 3. Перший** у російській літературі **психологічний роман; реалістичний роман**, де яскраво виявилися риси реалізму: • показ впливу середовища на людину; •сприйняття особистості в соціально-історичному плані; •достовірність зображення; •змалювання типових героїв у типових обставинах.
- 4. «Онегінська строфа»** — строфічна форма, створена О. Пушкіним для написання роману у віршах «Євгеній Онегін». «Онегінська строфа» складається із чотирнадцяти рядків з перехресним, паралельним і кільцевим римуванням: абабввггдеедее.
- 5. Епіграф** «Пройнятий марнолюбством, він, опріч того, мав ту особливу гордість, що примушує визнавати з однаковою байдужістю як добрі, так і лихі вчинки внаслідок почуття вищості, може, і гаданої» - налаштовує нас на те, що йтиметься про людину, про те, що в ній справжнє, а що вдаване.
- 6. Твір присвячений** видавцеві книг Пушкіна П. Плетньову. Присвята роману -- це підсумок багаторічної праці й спостережень, аналізу минулого й сучасного; частини часто розрізнені між собою; поет підкреслює, що його твір тісно пов'язаний із життям.
- 7. Епіграф до першої глави** "І жити квапиться, і почувать спішиться" -- автор закликав пильніше придивлятися до свого героя, до його захоплень, до стилю його життя, чим жив, у що вірив, яких помилок припускався.
- 8. Композиція:** будується «дзеркально»: лист Тетяни — відповідь Онегіна — лист Онегіна — відповідь Тетяни.
- 9. Головні герої.** Євгеній Онегін, Володимир Ленський, Тетяна Ларіна, Ольга Ларіна
- 10. Ім'я «Євгеній»** -- з грецької «благородний», «шляхетний»
Прізвище «Онегін» утворене від назви великої російської ріки Онега, а великі ріки ніколи не належали окремим особам чи сім'ям, тому виникнення прізвищ від назв рік було неможливим. У прізвищі «Онегін» підкреслюється внутрішня незалежність героя, його особливий стан щодо навколишнього світу, його індивідуалізм.
- 11. Основний конфлікт роману:** конфлікт двох життєвих філософій, конфлікт людини і суспільства, конфлікт людини й оточення.
- 12. Проблематика:** -людина на тлі епохи, часу, сенс її існування на землі.
 - проблема освіти й виховання; - літературної творчості;
 - вірності в подружньому житті; - людських взаємин;
 - кохання; - родинних стосунків.
- 13. Географічне розташування місць, де відбуваються події роману, пори року, описані в романі, загальну тривалість й історичний час роману.** Дія відбувається в Петербурзі (1, 8 глави роману), у Москві (7 глава), у провінції — у селі (2, 7 глави). Епоха, зображена у творі,— період царювання Олександра I (між війною 1812 року і грудневим повстанням).
- 14. Дія відбувається протягом 10 років.** При цьому перші 16 років життя Онегіна описані лише в 3 строфі 1 глави, а наступним 8 рокам присвячено увесь роман, крім ліричних відступів. Двом рокам життя в селі присвячені 5 глав роману (2–7); дія

розпочинається влітку, у селі герой живе також осінь, зиму, дія 7 глави розгортається ранньою весною. Вісім років життя Онегіна в Петербурзі описані як один день героя.

15. Соціальні прошарки суспільства, описані у романі, їх стосунки, побут, погляди, культуру. Автор показав основні соціальні прошарки суспільства Росії: аристократичне світське товариство Петербурга, міську бідноту, помісне дворянство, московське світське товариство. Ці соціальні прошарки живуть закритим і зовсім різним життям. Єдності нема навіть усередині однієї соціальної групи: дворяни столичні, московські та провінційні мають різні духовні пріоритети, живуть різним духовним життям. У творі показані заняття та дозвілля дворян у столиці, місті, селі, узимку та влітку; описані інтер'єри міської квартири та поміщицької садиби, мода, гастрономія; є описи народних свят, прикмет та обрядів.

16. Економічний та культурний стан російського народу на початку XIX ст. Реформи Онегіна в селі свідчать про те, що почала розпадатись кріпосницька система. Освічені люди захоплювались новими філософськими течіями (згадується ім'я Канта, прихильником якого є Ленський). Онегін слідує за розвитком європейської науки. У зв'язку з цим згадуються імена Гібона, Гердера, Біша, Тіссо, Беля та Фонтенеля. На залишив автор осторонь і літературу: згадуються імена Руссо, Річардсона, Сталь, Крюднера, Коттеня. Велику роль відігравав також театр (автор залишив нам характеристику авторів репертуару, постановників балету та відвідувачів театру).

17. Сюжет. Глава 1. Головний герой — дворянин Євгеній Онегін, який веде типово світський спосіб життя, відвідуючи петербурзькі салони, прийоми, спілкуючись з колом схожих на нього молодих гульвіс. Але невдовзі він починає нудьгувати, розуміючи, що таке життя позбавлено сенсу. Його більше не цікавлять звичні радощі життя, увага жінок. Він поринає в читання, пробує писати сам, але все марно: ліків від нудьги, яка охопила його, він не знаходить. Саме в цей час з ним знайомиться автор-оповідач:

Зненавидівши марнослів'я / Світські приписи дрібні.

Його зустрів і полюбив я; Припали до душі мені

І мрій жадоба мимовільна, / Своєрідність непохильна,

І ум холодний та їдкий; Він був похмурий, я — лихий.

Обидва пристрасті ми знали. Обох життя гнітило нас;

В серцях огонь юнацький згас; Обох підступно чатували

Злоба Фортуни і людська У самім розцвіті віка.

Автор і його герой зібралися навіть разом вирушити в мандрівку, але змушені були розлучитись: помер батько Онегіна, а його майно відібрали кредитори. Невдовзі Онегін отримує звістку про важку хворобу свого дядька, який має залишити йому весь свій спадок. Онегін їде в його сільський маєток, та не встигає: дядько помер.

Глава 2. Онегін живе в селі. Спочатку йому тут подобається, але дуже швидко він переконується, що сільське життя так само нудне, як і життя в Петербурзі. Із сусідами Онегін не підтримує жодних стосунків, аж поки в сусіднє село не приїжджає молодий поміщик Володимир Ленський. Онегін і Ленський стають приятелями. Ленський розповідає Онегіну про своє кохання до Ольги Ларіної.

Глава 3. Ленський знайомить Онегіна з сестрами Ольгою і Татяною Ларініми. На Онегіна велике враження справляє Татяна, і серед сусідів-поміщиків уже поширюються чутки про їх майбутнє одруження. Татяна закохується в Онегіна і пише йому листа з оспівченням у своїх почуттях.

Глава 4. Онегін зворушений щирістю та відвертістю любовного зізнання Тат'яни, але не хоче одружуватись, боячись втратити свою свободу. Він відмовляє Тат'яні і радить їй навчитися стримувати свої почуття. Тат'яна «нешасна від печалі в'яне, блідніє, гасне і мовчить». А роман Ленського й Ольги стрімко наближається до весілля. Онегін тим часом продовжує віддаватися втіхам спокійного сільського життя.

Глава 5. Напередодні свого дня народження Тат'яна бачить страшний сон, в якому Онегін вбиває Ленського. Дівчина гортає сонники, аби дізнатись, що ж може означати цей сон, але відповіді так і не знаходить. Побачивши серед гостей Онегіна, Тат'яна розхвилювалася. Онегіна це дратує, і він зриває злість на Ленському, який запросив його до Ларіних. Онегін вдає, що захоплений Ольгою, але запальний Ленський усе сприймає трагічно, залишає бал і посилає Онегіну виклик на дуель.

Глава 6 . В ніч перед дуеллю Ленський намагається читати Шиллера і пише Ользі прощальні вірші. Онегін не задоволений собою, але справа вже набула розголосу. Приятелі готові примиритися, але норми світської поведінки не дозволяють їм цього зробити: *Вони готують кулю згубну... А що, як засміяться вмить.*

Як рук своїх не багрянить. Як розійтися миролюбно?..

Та серце слухати своє Фальшивий сором не дає.

Постріл Онегіна вбиває Ленського.

Глава 7. Після смерті Ленського Ольга невдовзі виходить заміж за офіцера і залишає маєток. Онегін починає «мандрувати по світу». Самотня Тат'яна продовжує кохати Онегіна, часто відвідує його кабінет, переглядає книжки з його помітками, починає краще розуміти його. Мати Тат'яни стурбована: вона відмовляє всім женихам. Порадившись із сусідами, мати везе Тат'яну в Москву, на «ярмарок наречених».

Глава 8 . Повернувшись з подорожі, Онегін з'являється в Петербурзі на одному із світських прийомів: *Убивши друга на дуелі, — Доживши марно, без трудів До двадцяти шести років. Літа пройшовши невеселі Без служби, без жони, без діл. Не знав, де діти решту сил.*

На балу Онегін зустрічається з Тат'яною, яка стала дружиною генерала. Онегін закохується в неї, також пише їй листа з освідченням у почуттях і також чує відмову: «Я вас люблю (пощо таїти?), / Та з ким я стала до вінця — / Зостанусь вірна до кінця». В останніх рядках твору автор прощається і з читачем, і зі своїми героями — Тат'яною та Онегіним.